

Погорська І.І.*

ЄВРОПА У СУЧАСНІЙ ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ США: ТРАНСАТЛАНТИЗМ І ПРАГМАТИКА КОНКУРЕНТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Основной целью данной работы является изучение эволюции особенностей диалога США и Европы в контексте глобализации поля международного взаимодействия субъектов мировой политики.

Ключевые слова: Соединенные Штаты Америки, Европа, партнерство.

Основною метою даної роботи є дослідження еволюції особливостей діалогу США і Європи у контексті глобалізації поля міжнародних взаємодій акторів світової політики.

Ключові слова: Сполучені Штати Америки, Європа, партнерство.

The main purpose of this paper is to study the evolution features of the dialogue the U.S. and Europe in the context of globalization the field of international interactions of the actors of world politics.

Key words: United States of America, Europe, partnership.

Хоча тема «взаємного розчарування» у відносинах Америки і Європи вельми часто домінує у пресі щодо аналізу стану трансатлантичних відносин, період розвитку відносин між двома берегами Атлантики на початку ХХІ століття потребує уточнення оцінок та підходів.

Позиції експертів та аналітиків тут є різними. Позиція згідно якої Європа не є центральним питанням сьогодення для американської зовнішньої політики не є ні новою, ні поганою новиною. Тут фахівці акцентують на необхідності чіткого декларування взаємних очікувань та спільних цілей партнерства. Через двадцять років після закінчення холодної війни, з відновленням миру на Балканах і розширенням Європейського Союзу, старий континент більше не бачиться серйозною проблемою для Сполучених Штатів. Проте перегляд позиції Вашингтона спрямований не на залишення свого найближчого та традиційного союзника на світовій арені, але на оцінку його партнерського потенціалу у вирішенні низки глобальних проблем, таких як відносини з Росією і Китаєм, ізраїльсько-палестинський конфлікт, Іран, Афганістан, наслідки економічної та фінансової кризи і зміни клімату. До тих пір, на думку багатьох функціонерів, американських і європейських експертів, твердження щодо ефективності системи трансатлантичної взаємодії виглядають не дуже переконливими. Незважаючи на заяви щодо поглиблення та розширення «трансатлантичного діалогу» і розвиток стратегічного партнерства між Європою та Сполученими Штатами, глави держав та урядів у Європі, більш схильні зосередитися на внутрішніх питаннях, тоді як американське керівництво не поспішає надати європейцям всю повноту повноважень у спільних міжнародних місіях.

* доктор політичних наук, старший науковий співробітник Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України

Немало є й прихильників тієї позиції, що США залишаються єдиним актором, який може допомогти забезпечити ефективну безпеку Європи і який стверджує спільний інтерес у налагодженні більш глибокого партнерства. Розвиток останнього стає тим доцільнішим, що обидва актора працюють в середовищі, яке вже давно не є біполярним, що ускладнює мережу міжнародних взаємозв'язків, а відтак й досягнення необхідних угод. Так, наприклад за оцінкою Ніколаса Бернса, колишнього посла США в НАТО «Європа повинна бути нашим природним союзником, якщо ми могли б погодитися на Близькому Сході, в Росії чи Китаї. Але ми не можемо знайти те, що є стратегічним консенсусом і Сполучені Штати не отримують необхідну їм підтримку. Європейці кажуть про європейський Союз в якості світової держави. Але чи можуть вони розвивати спільний європейський дизайн цієї світової держави? Вони говорять багато, але вони не роблять» [1].

Поряд з тим і в Європі впливовою залишається й позиція скептиків трансатлантичної єдності, які зазначають, що європейська політика США не сприяє європейської інтеграції і, суттєвим чином, гальмує останню. Натомість деякі американські фахівці, зокрема як Чарльз Грант, вважають, що дуже складно побудувати хороші трансатлантичні відносини без Європи, яка не знає, чого вона хоче, резонно натякаючи на варіативність позицій всередині ЄС [1]. Крім того, прихильники даної точки зору наполягають на тому, що президент США в особі Барака Обами, попри той факт, що саме він найбільшим чином сподобався європейцям за останні десятиліття американо-європейських відносин, зовсім не є найбільшим прихильником відносин між двома основними полюсами. Так, зокрема, для зауважується на відсутності особливої спорідненості лідера американських демократів з Європою, лише має позиції, які здаються сумісними з європейців, особливо після Буша. Але йому не вистачає розуміння перетворення Європи.

Таким чином тема даного дослідження константно зберігає свою високу актуальність і новизну, що додає фактор фактичної транспозиції відносин трансатлантичного порядку на глобальний рівень міжнародно-політичних взаємодій в епоху всеохоплюючої глобалізації. У якості методологічної підвалини використані можливості системної, загальноаналітичної та біхейвіористичної методологій.

Зауважимо, насамперед, як змінилася сутність трансатлантичних відносин. Раніше європейські питання складали основну частину порядку денного між європейцями і американцями, починаючи з безпеки Старого континенту проти Радянського Союзу під час холодної війни чи розв'язання конфліктів на Балканах в 1990-ті роки у поєднанні з такими традиційно конкурентними аспектами як двосторонні торговельні війни. У 2000-х роках програма співпраці стала менш двосторонньою і більш зорієнтованою на вирішення глобальних питань і питань, що пов'язані з третіми регіонами. Перш за все мова йде про такі проблеми як глобальне потепління, ядерне нерозповсюдження, боротьба з тероризмом та з піратством, доля Африки, еволюція на Близькому Сході, стабільність в Афганістані. Кожного разу, питання полягає в тому, як Європа і Америка можуть працювати разом у світі глобальних взаємодій і як вони повинні реагувати на внутрішньоєвропейські проблеми. Логічним наслідком цього розвитку є посилення відмінності між Європою і Америкою.

У цілому Вашингтон продовжує ставитися до своїх європейських союзників як найбільш «природних» і близьких з точки зору цінностей, очікуючи на розуміння і конкретний внесок у співпрацю (зокрема, участі у військово-політичних операціях). Сучасна концепція європейської політики США є модернізованою. Зміцнення трансатлантичних відносин суттєво фокусується на тому, що знаходиться поміж ключових міжнародних пріоритетів сьогодення для американської адміністрації (Афганістан, Близький Схід, Росія, боротьба з тероризмом), і для Європи. Можна вважати, що Сполучені Штати при

цьому залишаються «європейською державою», але дане трактування позбавлене свого традиційного сенсу. У цьому сенсі, політика команди Барака Обами продовжуватиме бути складним моментом для Європи.

З іншого боку, не можна сказати, що надії на покращення є необґрунтованими: за більшістю політичних питань і геополітичних уподобань, демократ Б. Обама дійсно набагато ближче до європейців за республіканців Джорджа Буша - мол. і Джона Маккейн. Крім того, світ після глобальної кризи 2009 року став дещо іншим. З підйомом країн, що розвиваються, відносної слабкості США після війни в Іраку, дві сторони Атлантики стають більш залежними одна від одної, якщо вони хочуть ефективно діяти світовим простором, проте практика продовжує демонструвати всю складність цього процесу. Причина не є новою: збереження політичних, структурних відмінностей, що неможливо подолати просто за результатами виборчих перегонів.

Роль Європи у зовнішній політиці Обами

Європа займає особливе місце в американській зовнішній політиці, однак відносини між ЄС та Сполучених Штатів змінюються в залежності від ситуації. Позбавлені статичності, вони приймають різні форми гнучкого співробітництва, взаємного впливу, а іноді і взаємозаміщення: Америка Б. Обами виглядає більш «європеїзованою» за попередників, як у її концептуальному баченні, так й у методах ведення зовнішньої політики: концепція «розумної потуги» визначається як використання всіх елементів американської потужності - дипломатії, військової сили, розвідки, поліції, економіки, культури, дипломатії, декларує ефективність діалогу, переконання і впливу, перевагу багатосторонніх дій, демонструє світогляд, що більш реалістичним чином адаптований до факту зростання багатополярності. Всі ці елементи значною мірою корелюють з європейським підходом до міжнародних проблем і зовнішньої політики. Зокрема було продемонстровано увагу до складних соціальних та місцевих особливостей з метою усунення корінних причин тероризму і стратегії «непрямої дії» (зокрема, підготовка місцевих сил безпеки та зміцнення допомоги з метою розвитку).

Але як вже часто траплялося в історії американо-європейських відносин, члени ЄС зіткнулися з основним американським парадоксом: Сполучені Штати не вітають спроби ЄС діяти абсолютно самостійно у сферах, які вони вважають своєю прерогативою, демонструють сумніви у здібності єдиної Європи до вироблення та дотримання єдиної стратегії. Така ситуація склалася, зокрема в Афганістані, що став пріоритетом для адміністрації Б. Обами, але в той час й джерелом розчаруванням для європейської громадської думки. Зростання «американізації» командування та критика з боку США якості європейського внеску спонукало представників європейської складової Альянсу - Карла Більдта, шведського міністра закордонних справ, і Андерса Фог Расмуссена, генерального секретаря НАТО – нагадати про важливість визнання Америкою дій своїх партнерів [2].

На думку відомого дослідника проблематики Міхаеля Штюрмера, у ЄС немає покровителів на небесах - США перебувають у стані перенапруги і більше не бажають або не можуть рятувати європейців від наслідків їх слабкості. За все доведеться платити по рахунках, і недієздатність з власної вини не буде винятком. Характеризуючи ключову відмінність у діях союзників на міжнародній арені, дослідник зазначає, що Європа змагається в легшій ваговій категорії, ніж могла б. І європейцям нема кого звинувачувати, крім самих себе, в тому, що «все більш тісний союз», заснований на римських домовленостях, перетворився на нездійсненну фантазію, і що навіть німці розучилися мріяти. Розширення здійснювалося за рахунок поглиблення. До 1990 року США захищали європейців від наслідків нерозважливих рішень і дій. Тепер же, коли проблеми та їх вирішення перейшли

в глобальний вимір, господарі ЄС задовольняються загальним зведенням законодавчих актів, надавши іншим займатися питаннями світового порядку денного [3; 1].

Проте, незважаючи на серйозні розбіжності, у доцільності розвитку стратегічного партнерства немає особливих сумнівів. Тут популярною є позиція представлена Джоном Корнблумом, колишнім послом США в Німеччині. Він акцентує на тому, що нова стратегічна програма НАТО існує лише півроку, але вже наражається на небезпеку. Так, зокрема, «спільна акція НАТО і Ліги арабських держав у Лівії показує, що світ, який ми знали, розпадається на наших очах. На його місце приходять глобальний трансатлантизм». На думку експерта, сьогодні має місце зіткнення з новою політичною і економічною географією, яка базується, перш за все, на інноваціях і ресурсах, породжених західним суспільством. Віддаючи належне прагненню таких зростаючих гігантів, якими є Китай та Індія, грати вагому роль, Дж. Корнблум наполягає на тому, що Захід повинен утримати свою перевагу, для чого йому необхідний новий вид трансатлантичної співпраці. Америка володіє величезними ресурсами і вміє використовувати свій вплив, проте їй терміново необхідні упевнені в собі європейські партнери. Автор прогнозує, що у найближчий перспектив тиск світових ринків змусить європейські народи залишити надії на власну політичну роль і все більше шукати захист під крилом США, але новий європейський прагматизм міг би чітко вплинути на американську політику і тим самим стати наріжним каменем нового «атлантизму». При цьому, «найкращою базою для трансатлантичного співробітництва залишаються західні ліберальні цінності, адже інновації найкраще почувують себе в відкритих суспільствах» [4].

Практика конкуренції і партнерства

Незважаючи на періодичну напругу, трансатлантичні відносини залишається однією з головних вісей зовнішніх зв'язків США і Європейського Союзу. Перш за все йдеться про економічний та безпековий виміри.

В умовах глобалізації економіки, вагу економічного чинника важко переоцінити: країни-члени Європейського союзу і Сполучених Штатів разом виробляють 60% світового ВВП, 40% світової торгівлі і 62% акцій прямих інвестицій. Торговельні потоки між ЄС і США склали близько 1,7 млрд. євро в день. Європейський Союз є не лише головною метою прямих інвестицій США, але й великим інвестором в Америці.

Цілком очевидно, що економічні відносини між Європою і Сполученими Штатами, відмічені напруженістю, насамперед у трьох областях:

По-перше, значні суперечки зберігаються по обидві сторони Атлантики щодо проведення економічної політики. Американці критикують фінансово-політичну сферу - дії ЄС в управлінні міжнародними фінансовими потоками. Вплив останніх визначається, перш за все, обсягами міжнародних фінансових транзакцій, які в рази перевищують обсяги транзакцій, пов'язаних з торгівлею товарами та послугами.

По-друге, переговори у сфері торгівлі залишається традиційно складним виміром співпраці та конкуренції, де європейці і американці є двома гігантами, які говорять на рівних. Навіть якщо експертами визнається, що після Сіетла, Доха, і Канкуна, спільними зусиллями вдалося запобігти серйозній кризи. В даний час найбільш аспектами є домовленості щодо генетично модифікованих організмів, переваги для Airbus, США податкові заходи США, що засуджені Всесвітньою торговельною організацією (насамперед, факти прихованих субсидій).

По-третє, дефіцит поточного рахунку США і його потенційні наслідки для «євро» залишається фактором, що створює додаткову напругу в американо-європейських відносинах [5].

Ясно, що оскільки в економічних відносинах зберігається конфліктний потенціал, то трансатлантичних спори не обминуть й судових процесів. Перш за все, через взаємні сумніви у відповідності національних законодавств один одного правилам СОТ, суперечності щодо сфери антидемпінгових заходів та анти-субсидій щодо промислових товарів, продукції сільського господарства. Останні можуть бути використані й у якості аргументації та інструментарію задля досягнення цілей в інших сферах зовнішньої політики (зокрема, побудови зв'язків з країнами, що розвиваються).

Структурні відмінності у географічному розподілі міжнародної відповідальності і ставленні до військової потужності підкреслюють суперечливий характер американо-європейських відносин у сфері безпеки. Сполучені Штати є єдиним по-справжньому глобальним гравцем, тією чи іншою мірою практичним учасником міжнародного процесу у кожному з основних стратегічних регіонах світу, презентуючи себе наріжним каменем міжнародної системи, яка спирається на реальну владу. Європейці, тим часом, також прагнуть брати участь у підтримці світового порядку, але, радше як будівельники, а не як гаранті, що беруть на себе ключову відповідальність за силову частину міжнародних акцій.

Зсув у критеріях відповідальності та ступеня втручання у світовий міжнародний простір призводить до асиметрії інтересів, і, звичайно, до відмінності в пріоритетах. Коли доводиться вибирати між законом і порядком, європейці, як правило, вибирають право, тоді як американці віддають належне порядку. Ці «арбітражні відмінності» можна побачити й в трансатлантичних суперечках щодо багатосторонніх угод, які Америка вважає перешкодою на шляху реалізації здатності грати роль як гаранта порядку, такі, як Римський статут Міжнародного кримінального суду (останній може бути використаний проти американських військ в місцях за кордоном), Оттавська конвенція про заборону протипіхотних мін (збереження якої Пентагон вважає доцільним в умовах ізоляції таких держав як Північна Корея), заборона ядерних випробувань. Останні кілька трансатлантичних структурних дисонансів в міжнародному полі також тісно пов'язане з питанням про відповідальність правоохоронних органів [6].

З даних позицій можна сказати, що стратегічні культури Старого і Нового Світу розійшлися за останні півстоліття. На Америку припадає майже половина світових військових витрат, вона є найбільш технологічно просунутою державою з можливостями швидкого розгортання військ за кордоном. Європа, тим часом, побудувала свою ідентичність на відмові від статусу околиці світового суперництва. Під захистом американського парасольки під час холодної війни, вона скоротила свої витрати на безпеку і відмовилась від культури інтервенціоністської війни зосередившись на інших аспектах потужності.

Ці структурні відмінності допомагають пояснити, чому партнери повинні постійно шукати шляхи до балансу і координації дій, але також полегшують розуміння того, як методи примирення і координації могли сприяти певної ідеологічної і політичної конвергенції, наприклад, що спостерігалось при Б. Клінтоні або Б. Обамі, і як останні не допомогли при Дж. Буші-мол., сприяють поясненню випадків непорозуміння навіть у моменти найбільшого євро-американського зближення. Але саме у такі моменти ЄС має приєднатися до зусиль Білого дому щодо створення більш ефективних багатосторонніх систем, пропонуючи набір норм і принципів, якими слід керуватися у сфері міжнародної безпеки та ініціювати інституційні реформи, необхідні для забезпечення участі всіх відповідних суб'єктів, чи є вони глобальної чи ні.

Глобальні проблеми не знають кордонів, і регіональні виклики все більш виходять за рамки національних кордонів. Саме тому є сенс говорити про взаємозалежність безпеки. Так, наприклад, експерти часто підкреслюють той факт, що почуття безпекової взаємоза-

лежності лежить в основі бачення Б.Обамою зовнішньої політики США. Те ж підтверджує у своїй книзі «Постамериканський світ» Ф. Закарія. [7] Сполучені Штати повинні перейти від гегемоністських стратегії до стратегії лідерства: здійснювати керівництво без нав'язування своєї гегемонії. Вибір адміністрації демократів на користь великої стратегії інтернаціоналізму є прагматичним: Америка має тісно працювати з союзниками і партнерами, щоб спільно долати міжнародні загрози і транснаціональні проблеми (слабкі держави, геноцид, пандемії, бідність, зміна клімату).

Обама-оптимісти стверджують, що зовнішня політика США змінилася за його президентства, і, перш за все, союзникам впадає в око радикальний відхід від конфронтаційного стилю її ведення. Принаймні теоретично даний фактор створює можливості для амбіцій ЄС у вимірі розвитку ефективної багатосторонності. Обама-скептики, в Америці і в Європі стверджують, що сувора реальність влади і односторонні американські інтереси неминуче будуть мати верх, і спадкоємність традиції буде переважати. Важливим аспектом зрушенням в американській політиці є визнання, як стало очевидно, двадцять років тому, з падінням Берлінської стіни, що США є актором європейського процесу, який життєво зацікавлений в єдності ЄС і поглиблення інтеграції держав європейського простору. Є відмінності в акцентах, пріоритетах, розробках прикладної політики, а також відмінності у стратегічному мисленні. У деяких випадках американські цілі виглядають для європейців більш-менш чіткими, в ряді напрямків, таких як Афганістан, європейці бажають подальшого роз'яснення, те ж саме відноситься і пропозицій щодо зміни клімату та торгових переговорів, де також можна очікувати розбіжностей.

Стратегічні пріоритети США і Європи не визначені в абсолютно однаковому порядку. Для Європи це, перш за все, Близький Схід, Росія, Балкани. Для Сполучених Штатів - Афганістан, нерозповсюдження та роззброєння, Китай і Близький Схід. ЄС не може дозволити собі надмірної вибірковості в зовнішніх діях, але діючи у кореляції з головними пріоритетами порядку денного Б.Обами намагається діяти й з користю для себе. Так, Даніель Гамільтон і Ніколас Фостер фіксують, що зусилля ЄС в Афганістані і Пакистані зроблять «багато чого для визначення достовірності Європи в очах Вашингтона як глобального гравця безпеки і його здатність до розгортання «м'якої сили». Процеси реконструкції, а не війна складатимуть основну частину цієї співпраці. Успіх, суттєвим чином, буде залежати від можливості перейти від війни до підтримання миру, що означатиме більше координації дій союзників. Те ж саме можна сказати і про інші амбітні цілі спільного порядку денного, але саме здатність інтегрувати свої дії в даний час зі своїми амбіціями майбутнього [8].

Аналіз сучасного стану двосторонніх відносин доводить, що атмосфера діалогу між ЄС і США за останній період явно покращилася, але вони також показують, що Європа і Америка продовжують відрізнятися по деяких фундаментальних питаннях. Зокрема, США все ще менше піклуються про навколишнє середовище, але більш охоче йдуть на війну, ніж європейці. Друге застереження стосується нерівномірного сприйняття Б. Обама і США в різних частинах Європи. Хоча західні європейці у захваті від Обама, те ж саме не можна сказати про країни Центральної та Східної Європи, які з обережністю ставляться до російської політики демократів і тривожно сприймають зменшення уваги до цього регіону. Проте саме останні зберігають ставлення до США як до держави - головного захисника власної безпеки та безсумнівного світового лідера [9]. Але чи стала Європа провідником єдиних інтересів на світовій арені, втілених у спільних узгоджених діях? Значною мірою Європейський Союз залишається такою ж бюрократичною машиною. Внутрішньоєвропейське поглиблення зв'язків є не менш важливим для європейців за

розширення. Іронія полягає в тому, що відповідь на це питання вельми часто ще більше розділює європейців. Ось чому розширення Євросоюзу продемонструвало вельми швидкі темпи, в той час як більшість європейців, старих і нових, були раді уникнути швидкого поглиблення відносин. Можна погодитись, що у широкому загальному сенсі винні в цьому історія, географія і відсутність справжніх загальноєвропейських лідерів. Ці фактори стали тими «критичними чинниками», які продемонстрували всю важкість долання організації національних держав, кожна з яких рефлексує на власне минуле й досить умовно трактує географічне бачення європейського континенту.

У доповіді ECFR «На шляху до Постамериканської Європи» значимість трансатлантичних відносин характеризується наступним чином: збіги та розбіжності між американською «прагматичністю» в пошуках більш сильної Європи та погодженої в контексті міжнародних потрясінь (економічна криза, Афганістан, тероризм), і «розділенням» Європи, в той час, коли Лісабон показує, що логіка Штатів, як і раніше переважає спільні європейські цілі. Є незаперечним - Лісабонський договір не змінює структурної асиметрії між двома сторонами Атлантики: у Вашингтоні, кабінет Барак Обама здатен визначати американську зовнішню політику, тоді як в Брюсселі, К. Ештон і Х. ван Ромпей повинні координувати загальні позиції з 27 глав держав і урядів [6].

Тут наявність розбіжностей щодо трансатлантичної політики не є виключенням. Президент Б. Обама дещо розчарований відсутністю ініціативи з боку союзників у підтримання міжнародних стабілізаційних місій, що у США іноді сприймається як ухилення від відповідальності деяких держав-членів Європейського союзу. Поряд з тим європейці неодноразово демонстрували бажання діяти з позицій власних інтересів, де снують інші стратегічні цілі і позиції, зокрема як щодо Ірану і Афганістану (прийняття плану дій з зміцнення дій ЄС в Афганістані і Пакистані), а іноді й щодо Росії. З іншого боку, хоча Барак Обама визнає, що жодна країна, незалежно від її потужності, може зіткнутися з глобальними проблемами поодиночці і надає перевагу концепту «комплексної взаємозалежності» між США та світу, його підхід до багатосторонності і практиці трансатлантичних відносин залишається амбівалентним, як і у попередніх адміністрацій.

У цьому світі «кількох партнерів», ЄС не просто зберігає свій статус «традиційного союзника» Сполучених Штатів. Американські політики в меншій мірі зацікавлені в Європі для себе і більше зацікавлені у внесках, військових та невійськових, що Європа може запропонувати для вирішення глобальних проблем. Вашингтон вважає, що трансатлантичні відносини не можуть бути обмежені, і Сполучені Штати, і Європейський Союз повинні тепер працювати разом, щоб побудувати відносини і партнерські зв'язки з іншими суб'єктами міжнародних відносин. Незміною можна вважати позицію США стосовно відношенню до безпеки і оборони ЄС, яка залишається внутрішньо суперечливою і пов'язаною з оцінкою використання потенціалу європейців. Розрив у військовому потенціалі між двома сторонами Атлантики як і раніше перешкоджає здатності союзників разом протистояти проблемам постконфліктного відновлення і військових операцій. Розподіл праці між союзниками також залишається реальністю. Підхід адміністрації Обами до ЄПБО таким чином наближається до адміністрації Дж. Буша-мол. з 2005 року - прагматизм і координації зусиль з Європою - буде продовжувати фокусуватися на спеціальних коаліціях і вирішенні двосторонніх або тресторонніх питань. При цьому НАТО бачиться принциповим безпековим інструментом як для Сполучених Штатів, так і для Європейського Союзу. Проте, в ситуації, коли у Вашингтоні не хочуть втручатися, європейці намагаються продемонструвати свою здатність приймати на себе ініціативи, звертаючись до США за консультативною або технічною допомогою [10].

Таким чином у поступі американо-європейських відносин початку XXI століття є сенс констатувати перемогу взаємного прагматизму. Щоб змінити свій статус «традиційних союзників» на статус «необхідних партнерів» дій Сполучених Штатів на глобальному міжнародному просторі, європейцям доцільно чіткіше визначати свої інтереси. Для активізації усього спектру трансатлантичних відносин, відносини між ЄС і США повинні бути засновані на захисті інтересів і пріоритетів кожної зі сторін - на додаток до поняття солідарності, демонструвати мистецтво компромісу. З іншого боку, формат трансатлантичного співробітництва залишається багаторівневим, індивідуальна переговorna основа зовнішньополітичної практики Сполучених Штатів поєднана співпрацею з ЄС 27, ЄС 3 та ЄС +. Цей підхід засвідчив практичний перед до відродження уваги Вашингтона переваг колективних дій, але, значною мірою, вибірково. З іншого боку, збагачення американо-європейських відносин «глобальним контекстом», робить змінює практику трансатлантичного партнерства як його змістом, так й за його формою. Тут США і ЄС залишаються значними важелями світової політики, які, окрім захисту власних конкурентних переваг, отримують завдяки стратегічному партнерству додаткові можливості для формування та реалізації спільної консенсусної позиції з багатьох питань глобальної проблематики.

Список використаних джерел

1. Erlanger S. Europeans Woo U.S., Promising Relevanc /S. Erlanger // NYTimes.- 2010.- March 29. - Режим доступу: <http://query.nytimes.com/gst/fullpage.html?res=9E03EEDC153EF93AA15750C0A9669DB6>
2. Bild C., ASMUSSEN A.F. Don't discount Europe's commitment to Afghanistan /C. Bild, A.F.ASMUSSEN // The Washington Post, 8 janvier 2010.
3. Штюрмер М. Старый Свет без опеки/ М. Штюрмер //- Режим доступу: <http://www.globalaffairs.ru/number/Staryi-Svet-bez-opeki-14957>
4. Корнблум Дж. Европа останется под крылом США//Handelsblatt/-Режим доступу: <http://www.inopressa.ru/article/15Apr2011/handelsblatt/europa.html>
5. Hamilton, Daniel S. and Joseph P.Quinlan, The Transatlantic Economy 2009: Annual Survey of Jobs, Trade and Investment between the United States and Europe, Washington, D.C.: Center for Transatlantic Relations, 2009.-P. V-XI
6. Witney N., Shapiro J., Towards a Post-American Europe: A Power Audit of EU-US Relations/ N. Witney, J. Shapiro //ECFR, novembre 2009
7. Zakaria F. The Post-American World/ Zakaria F.- New York: W.W. Norton & Company, 2008. - 336p.
8. D. Hamilton D., N. Foster N. The Obama administration and Europe/ D. Hamilton, N. Foster/ /ECFR, novembre 2009.- P. 37-55.
9. Welch M. EObama,» New York Post, April 25, 2010. ASCONCELOS A., ZABOROWSKI (ed.) The Obama Moment/ European and American Perspectives // /ECFR, novembre 2009
10. Howorth J. NATO and ESDP: Institutional Complexities and Political Realities/J. Howorth// Politique etrangere.2009.№-4.-P. 95-106